

İslami devrimden 33 yıl geçmiş ama İranlıların halen geçmişten medet umduğu anlaşılıyor. Dilerim dincilerin peşine takılan (bazı) Türkler de bu makaleyi okur.

<http://www.ilk-kursun.com/haber/109869>

TÜRKER ERTÜRK

(AKP'nin erken emekli ettiği, Deniz Harboku Komutanı Tuğamiral)

İRAN (İran izlenimleri-1)

29 Haziran 2012

Yaklaşık 2 hafta önce İran'daydım. Orada gördüklerimi ve yaşadıklarımı daha önce size söz vermeme rağmen yoğun gündem nedeniyle bugüne kadar yazmaya fırsat bulamadım. Bugün ve haftaya Salı günkü köşe yazılarımda size orada yaşadığım 6 günün izlenimlerini özetlemeye çalışacağım.

İran 75 milyon nüfusu ve 1,6 milyon km² (Türkiye'nin iki katından daha fazla) ile yüzölçümü olarak bizden büyük tek komşumuz. Dünyanın en dağlık ülkelerinden biri olan İran, M.Ö. 4000'lere dayanan tarihi ile yer küremizin en eski ve sürekli uygarlıklarından birine ev sahipliği yapmakta. Avrasya coğrafyasında sahip olduğu stratejik konumu İran'a her dönem bölgesel güç olma potansiyelini bahşetmiştir.

Ülke nüfusunun % 46'sı Fars, %33'ü Azeri Türkü, %2'si Türkmen, %1'i Kaşkay Türkü, %7'si Kürt, %2'si Arap, geriye kalan %9'u da Gilekler, Mezdaranlılar, Beluciler, Lurlar ve diğer etnik yapılardan oluşuyor. İnanç olarak İran'ın %90'ı Şii Müslüman, %8'i Sünni Müslüman, %2'si ise Bahailer, Zerdüşter, Hindular, Sabiiler, Yezidiler Yahudiler ve Hıristiyanlar.

Türkçe İran'da yaygın ve geçerli!

Türkler için İran iletişim kurmak açısından hiç zorlanmayacağı bir ülke. Orada kaldığım süre içinde gittiğim her yerde farklı ağızla da olsa mutlaka Türkçe konuşabilecek birilerini buldum. Yalnızca bu gerçek bile büyük keyif verici ve biz Türkler için orada yaşamı kolaylaştırıcı bir unsur. İran Dışişleri Bakanı Ali Ekber Salih 2012 yılı içinde verdiği bir demeçte "İran nüfusunun %40'i Türkçe konuşmaktadır." diyor. İran'ın dini ve İslam Cumhuriyeti'nin genel politikalarının tanımlanmasından ve denetiminden sorumlu lideri olan Ayetullah Ali Hamaney'in Türk olduğunu biliyor musunuz?

İran'ın davetlisi olarak 8 kişiden müteşekkil bir grupla bu ülkeyi ziyaret ettik. Hepimizin ortak yönü basın ve gazetecilik alanında faaliyet göstermemizdi. Farklı dünya görüşlerine sahiptik. Sanırım aralarında tek Kemalist bendim. Grup üyeleri olarak ilk defa bir araya gelmemize rağmen aramızdaki ilişkiler uygarca gelişti ve herhangi bir sorun yaşamadık.

Tahran İmam Humeyni havalimanına sabah ezanı vakti vardık. Varışımızı zaman olarak değil de vakit olarak belirtmemin nedeni ise havalimanında karşılaştığım ilk şeyin derinden gelen ve tüm terminal kompleksinde duyulabilen ezan sesi olmasıydı. **İslam Devrimi**'nin egemen olduğu bir ülkeye gelmiştik bu nedenle bunu pek garipsemedim. Fakat bir şey çok dikkatimi çekti, **İran**'dan ayrılıncaya kadar **ibadethanelerin çok çok yakını dışında ezan sesini bir daha duymadım**. Çünkü **İran'da ezanlar hoparlörden okunmuyordu**.

Kadınlar başını açmak istiyor

İlgimi çeken diğer bir husus da uçakta çok az başı örtülü bayan olmasına hatta birçoğunun moda dergilerinin kapaklarına yaraşır kıyafette, güzellikte ve makyajda olmasına rağmen **Tahran**'da uçaktan inerken hepsinin isteksiz kapanışlarıydı. **İran**'da kaldığım süre içinde kadınların örtünme şekillerini gözlemlemeye çalıştım. Değerlendirmemin bilimsel bir veriye dayanmadığı biliyorum ama şunu söyleyebilirim; bugün yasak kalksa **İran kadınlarının** %65'i başını hemen %20'si de zaman içinde açar. En fazla %15 başını örtmeye devam eder gibi geliyor bana.

İslam Devrimi'nin 33'üncü yılında olduğu bugün bile **İnkılabi örtünme** (*saçlar gözükmeyecek şekilde veya çarşaf*) şekli **İranlı kadınların** çok azı tarafından tercih edilmektedir.

İran Yargıtay Başkanı Sadık Laricani'nin

- **" Kadınların başının örtülmesi dini değil siyasi bir tercihtir. "** beyanını bana anlattılar.

İran'da bulunduğumuz süre içinde **Tahran, Şiraz, Persepolis** ve **Kum**'u görebilme şansını bulduk. **Kayhan gazetesi** ve **Arapça** yayın yapan **El Alem televizyon kanalı** ziyaretlerini ve burada basın mensubu ilgililerle yaptığımız görüşmeleri saymaz iseniz **İran** gezimiz tümüyle kültürel ve turistikti denebilir.

İran'da diğer anlamaya çalıştığım konu yaptırımların bu ülkeyi ne kadar etkilediğiydi. Size şunu ifade edebilirim;

İran'ın parası **Riyal**'in değerinde bir miktar düşmeyi, ithal mallardaki pahalılaşmayı ve bankacılık sistemindeki engeller nedeniyle bizler (*turistler*) için bu ülkede kredi kartı kullanmanın mümkün olmamasını saymaz iseniz piyasayı çok canlı buldum. Yiyecekler bol ve ucuz, özellikle enerjinin (*petrol, doğal gaz ve elektrik*) çok ucuz olması nedeniyle yaşam şartları orta ve düşük gelir grubuna mensup aileler için oldukça kolay. Hele yaşam koşulları ve pahalılık açısından **Türkiye** ile kıyaslarsanız, sanki biz yaptırımların ağır yükü altında yaşıyoruz.

Haftaya Salı'ya İran'a devam edeceğiz.

Saygılar sunarım.

İLK KURŞUN

=====

Türker Ertürk

CASUSA İHTİYAÇ YOK (İran izlenimleri-2)

İLK KURŞUN, www.ilk-kursun.com/haber/110284, 03 Temmuz 2012

Geçen hafta Cuma günü başladığımız **İran** gezimize ait gözlemlerimize bugünde devam ediyoruz. **İran 156 milyar varil petrol ile Suudi Arabistan ve Venezüella'dan sonra dünyanın üçüncü büyük petrol rezervine sahip ülkesi. Bu ülkenin doğal gaz rezervi ise 34 trilyon m³.** Durumu daha iyi değerlendirebilmek için doğal gazı eşiti petrole çevirirsek **İran'ın petrol ve doğal gaz rezervi toplam olarak 365 milyar varil petrol olur ki bu da onu dünya birincisi konumuna getirmektedir.** **İran'ın ABD'nin başını çektiği ekonomik yaptırımlarından az etkilenmesinin nedenlerinden biri sahip olduğu en önemli ihracat kalemi olan petrol ve doğal gaz kaynaklarının zengin olması diğeri de çok uzun dönemdir ambargolar ve yaptırımlar altında yaşadığından her alanda kendi kendine yeterli olmasını ve yerli üretim yapmasını öğrenmiş olmasıdır.** Bu gerçeği daha iyi anlatabilmek için size şu örneği verebilirim; **Eğer Türkiye savunma sanayinde bir yerlere geldiye, bugün Heybeliada (MİLGEM) korvetini yapabildiye bunu 1974 sonrası ABD ambargosuna borçludur.** 1876'da yalnızca bir köy olan **Tahran, Kaçar Türklerinden Ağa Mehmet Han tarafından başkent olarak belirlendi.** Elbruz Dağları eteklerinde bir yaylaya kurulmuş olan şehrin bugünkü nüfusu 15 milyondur.

AKP'den öğrenecekleri var

Tahran kalabalık, canlı ve hareketli bir şehir. En güzel tarafı çokça olan yeşil alanları, meydanları ve parkları. En kötü tarafı ise trafik keşmekeşi, anlatılacak gibi değil yaşamamız lazım. Tahran Belediye Başkanı'nın ve İranlı yöneticilerin AKP'den meydanlara ve yeşil alanlara AVM, plaza, iş merkezi, konut yaparak nasıl rant sağlanır ve halka nasıl yeşil alan bırakılmaz konularında alması gereken dersleri olduğuna inanıyorum.

Tahran'ın kuzeyinde Cemaran mahallesinde bulunan **İmam Humeyni'nin yaşadığı** ve üst düzey yabancı devlet adamlarını kabul edip görüşmeler yaptığı evi gezdim. Evin sadeliğini ve mütevaziliğini kelimelerle ifade edebilmek mümkün değil. **Bu evi özellikle lüks içinde yaşayan dincilerimiz ve din tacirlerimiz mutlaka görmelidir. İslam'ın ilahi mesajını anlamış dindarlarımıza bir sözümüz asla yoktur.**

Yine Tahran'da bulunan İbret Müzesini görme şansını elde ettik. 80 yıl önce Almanlar tarafından askeri kışla olarak inşa edilmiş, Şah zamanında hapisane ve rejim muhaliflerine işkence yeri olarak kullanılmış. Gerçekten ismi gibi ibret alınacak bir yer. **Şah döneminde insanlık onuru ile asla bağdaşmayan işkencelerin nasıl yapıldığını anlatıyorlar ve gösteriyorlar.**

ABD Büyükelçiliği müze olmuş

Tahran'da ziyaret ettiğimiz diğer önemli yer ABD Büyükelçiliği idi. Günümüzde burası ders alınması gereken bir müze haline getirilmiş. **Çünkü İslam Devrimi'nden kısa bir süre sonra ABD Büyükelçiliği'ni basan İranlı öğrenciler 449 gün boyunca büyükelçilik görevlilerini rehin almışlar ve burada bulunan belgeleri deşifre ederek ABD'nin bölgeye yönelik kirli çamaşırlarını ortaya dökmüşlerdi.**

Daha sonra ABD Nisan 1980'de 52 rehineyi kurtarmak için **Kartal Pençesi Operasyonu** (Operation Eagle Claw) yapmış. Fakat Tabas Şehri yakınlarında çöllük alanda kum fırtınası yüzünden bir helikopter (Rh-53D Sea Stalion) ile bir uçağın (C-130 Hercules) çarpışması, infilak etmesi ve 8 ABD askerinin yaşamını yitirmesi sonucunda hareket fiyaskoyla neticelenmiştir. Harekate katılan ABD operasyon birlikleri, hasar alan diğer iki helikopteri İran topraklarında bırakılarak Hint Okyanusu'nda bulunan Nimitz uçak gemisine geri dönmüşlerdir.

1979'daki rehine krizinden beri ABD'nin Tahran'da Büyükelçiliği yok. ABD İran'da İsviçre Büyükelçiliği tarafından temsil edilmekte. Müze haline getirilen eski ABD Büyükelçiliği'nde burada ele geçirilen belgeler, casusluk faaliyetlerinde kullanılan alet ve cihazlar ile Kartal Pençesi Operasyonu'ndan geriye kalan helikopterlerin enkaz parçaları sergilenmekte.

Müze haline getirilen eski ABD Büyükelçiliği'ni gezerken bazı şeyleri bilmeme rağmen şaşırmadım, hayrete düşmedim ve dudaklarımı ısırmadım dersem yalan olur. **Benim Tahran'da gezdiğim yer bir büyükelçilikten ziyade bir istihbarat ve casusluk merkezine benziyordu. Gerçi bunlar 33 yıl öncesine ve soğuk savaş döneminin reflekslerine aitti. Soğuk savaş bittiğine ve yeni dünya düzeni başladığına göre sanırım "NATO müttefikimiz" Amerikalıların bu uygulamaları geride kalmıştır.**

Cemaatin okulları yok çünkü;

İran'da dikkatimizden kaçmayan en önemli husus halkın gergin olmadığı, ayrışmadığı ve her an patlamaya hazır pimi çekilmiş el bombası şeklinde olmadığıydı. Bu gözlem son 10 yıldır Türkiye'de yaşayan birisinin İran'da kolayca yapabileceği bir tespitti. Konuştuğumuz insanlarda İran'ın barışçıl amaçlı nükleer enerjiye sahip olma hakkının bir ulusal onur sorunu olarak görüldüğü ve bu nedenle sokaktaki insanda bu konuda ABD ve İsrail'den gelen/gelecek her türlü baskıya direnme iradesini ve zorluklara katlanma kararlılığını gözlemledim. Merak ettiğim için sordum **"Cemaatin burada okulu var mı?"** diye. Cevap olarak **"Ülkemizde casusların yuvalandığı yeterince bazı Batılı Büyükelçilikler var daha fazlasına ihtiyacımız yok."** cevabını verdiler. Bizim grup içinde **"Siyasal İslamcı"** görüşe sahip bir arkadaşım bana **"Cemaat okulları antiemperyalist direncin olduğu ülkelerde yok, sadece emperyalist operasyonların yapıldığı/yapılacağı ülkelerde var"** olduğunu söyledi.

Bilmem bu görüşe katılır mısınız ?

Eğer gündem müsaade ederse Cuma günü İran izlenimlerimize ait son köşe yazımızda buluşmak üzere, Saygılar sunarım.

Türker Ertürk

HAFIZ ŞİRAZİ (İran İzlenimleri-3)

İLK KURŞUN, 08 Temmuz 2012

Batılı devletlerin 1 Temmuz 2012'den başlayarak İran'a karşı uygulamaya başladığı petrol ambargosuna karşı ilk tepkiler gelmeye başladı. İran aynı anda 3 gün süreli Büyük Peygamber-7 (The Great Prophet-7) kod adında bir füze tatbikatı başlattı. İranlı yetkililer **"Tatbikatın hedefi yaşamsal çıkarlarımızı ve ulusal değerlerimizi koruyabileceğimizi göstermektir."** dediler.

Tatbikatta orta menzilli Şahap-3 (1300 km, İsrail'e erişebilir) ve kısa menzilli Şahap-1 ve Şahap-2 füzeleri de denendi. Bu denemelerden sonra İranlı komutanlar, **"Bu testler İran'a karşı askeri müdahale masadadır diyenler için yapılmıştır."** açıklamasını yaptılar.

İran, aynı zamanda dünyada deniz yolu ile taşınan petrolün %40'ının geçtiği Hürmüz Boğazı'nda denetimleri sıklaştırdı. Kimi İranlı parlamenterler İran Meclisi'ne petrol ambargosuna destek veren ülkelerin gemilerinin Hürmüz'den geçişinin yasaklanmasına dair önerge verdiler.

Gerek yukarda özetlemeye çalıştığım son 5 günlük gelişmeler, gerekse geçen ay İran'da bulunduğum süre içinde edindiğim izlenimlere dayanarak size şu somut değerlendirmeyi yapabilirim :

İran'ın nükleer enerjiye sahip olma ve uranyum zenginleştirme hedefinden asla vazgeçmeyeceğini, bunu ulusal onur sorunu olarak gördüğünü, her türlü baskıya direnme kararlılığında olduğunu ve askeri müdahale tehdidi ile korkutulup rota değişikliğine zorlanamayacağını düşünmekteyim.

Mollalar kenti Kum

İran'da bulunduğumuz süre içinde Tahran'dan başka ziyaret etme şansını bulduğumuz diğer bir kent Kum'du. Burası İran İslam Devrimi'nin temellerinin atıldığı bir yer. Günümüzde mollalar şehri olarak bilinmekte. Tahran'ın 156 km güneybatısında olan Kum, Şiilerce önemli bir ziyaret yeri. Kum'da İmam Ali ibn Musa al-Rida'nın kızkardeşi Fatima'nın Şiilerce kutsal kabul edilen türbesi var. Bu türbe; ibadet yerleri, avlusu, yatılı öğrenciler için kalacak yerleri ve medresesi ile adeta bir kampus gibi.

Biz de arkadaşlarımla birlikte burasını hem de çok özel zamanda Peygamberimiz Muhammed'in peygamberlikle görevlendirildiği gecede ziyaret ettik. Bu nedenle çok kalabalıktı ve "iğne atsan yere düşmez" bir durumdaydı. Bu kutsal gece Türkiye'de bir gün farkla Miraç kandili olarak kutlanmaktadır. Türbenin ihtişamı ve mimarisi gerçekten göz alıcıydı.

Yetkililerden aldığımız bilgiye göre burada 100 bin öğrenci İslami konularda eğitim alıyor. Bunun 70 bini erkek, 30 bini kadın. Yüz ülkeden 10 bin yabancı öğrenci var. Türbede gezerken 3 Türk öğrenci ile muhabbet etme olanağını yakaladım. Öğrenciler **Caferi** olduklarını, her türlü ihtiyaçlarının karşılandığını, ayda 300 Riyal harçlık aldıklarını ve eğitimleri bitince Türkiye'ye döneceklerini söylediler.

Şarap Pers icadı

İran'da gezme şansını elde ettiğimiz başka bir şehir de Şiraz. Pers İmparatorluğu'nun yıllarca başkenti olması ile bilinen, şarabı, şiirleri ve çiçekleri ile meşhur bir yerleşim yeri. Dünyaca ünlü Şiraz üzümü ve şarabı bu bölgeye aittir. Yapılışı bugünkünden farklı da olsa, şarap esasında bir Pers icadıdır. Şiraz üzümü ilk kez İslam Devriminden sonra Kanada'ya göçmüş İranlı Musevilerce yanlarında götürülerek orada yetiştirilmeye başlanmış ve tüm dünyaya yayılmıştır. Şiraz üzümünün en önemli özelliği çekirdeksiz, çok tatlı ve siyah olmasıdır.

İran'da yemek alışkanlıkları ve lezzet bize çok yabancı değil. Daha fazla baharat, renkli pilavlar, safran biraz Hint yemeklerine benzeme en büyük farklılıklarımız. Kebap orada da kebab, aç kalmazsınız. **İçki yok ve satılmıyor**. Fakat içkinin kolayca bulunabileceğini ve evde içilebileceğini söylediler. Şiraz'da gezilecek çok yer var. Burası İran'ın kültür başkenti sayılır. Persepolis ve Hafız Şirazi'nin türbesi burada gidilecek yerlerin başında olmalıdır. MÖ 6. yy'ın sonlarında Pers Kralı 1. Darius (Dara) tarafından kurulan Persepolis, Şiraz'ın 55 km kuzeydoğusundadır. Tarihteki Pers İmparatorluğu'nu daha iyi anlayabilmek için gerçekten görülmeye değer bir yer.

14. yy'da yaşamış gerçek adı Şemsettin Muhammed olan ve Farsça'nın en büyük şairlerinden biri kabul edilen Hafız Şirazi'de Şiraz'da doğdu ve şöhreti sağlığında tüm İslam alemine yayıldı. Olağanüstü dil inceliği, insanın duygularını harekete geçiren lirik anlatım yeteneği ile yazdığı gazelleri tüm dünyada ün kazandı. Hafız Şirazi Türk şairlerini ve Avrupa şiirini de etkilemiştir.

Yahya Kemal Beyatlı'nın "**Rindilerin Ölümü**" şiiri, Hafız'ı konu eder. Hafız'dan esinlenen **Alman şairi Goethe West-Östlicher Divan**" (Batı-Doğu Divanı) adlı yapıtını kaleme almıştır.

İşte bu şairin anıtmezar haline getirilen türbesini Şiraz'da ziyaret ettik. Gerçekten etkilenmemek olanaklı değildi. Anıtmezara yaklaşırken müzik eşliğinde gazellerini dinlemeye başlıyorsunuz. Türbede sessizlik değil Hafız'ın beyitleri çınlıyor. Mermer mezarın üstünde Şirazi'nin beyitleri yazıyor. Türbede her yerde insanlar, çiftler, sevgililer yan yana oturmuşlar Hafız'ın duygulara hitap eden beyitlerini dinliyorlar ve mırıldanıyorlar. Bir çift sevgili gördüm mezarın başında, göz göze ve diz dize gelmişler Hafız'ın beyitlerini okuyorlar karşılıklı olarak. Görmeliydiniz!

İran gezimizden aktardıklarımıza şimdilik son noktayı koyuyoruz.

Saygılar sunarım.

Teşekkürler Amiral Türker,

Uсталıkla paylaşımınız, dikkatli gözlemciliğiniz ve entelektüel derinliğiniz için..

Umarız okuması gerekenler okur ve gerekli dersleri çıkarırlar..

Sevgi ve saygı ile. 9.7.12, Ankara

Dr. Ahmet Saltık

www.ahmetsaltik.net